

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับอำนาจสอบสวน
ของตำรวจท้องเที่ยว

รองศาสตราจารย์จรัส เล็งวิทยา
ร้อยตำรวจเอกหญิง ปวีณา ฟุ้งตระกูล

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยว^{*} Legal Problems Related to the Inquiry Authority of Tourist Police

รองศาสตราจารย์จรัล เล็งวิทยา^{**}

Associate Professor Jaral Luengwittaya

ร้อยตำรวจเอกหญิง ปวีณา ฟุ้งตระกูล^{***}

Police Captain Paweena Fungtrakoon

บทคัดย่อ

นอกจากความสวยงามทางธรรมชาติเสน่ห์ของความเป็นไทย และวัฒนธรรมไทยแล้ว กระบวนการยุติธรรมที่ดีมีประสิทธิภาพ ก็เป็นหนึ่งในปัจจัยที่สร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยว

^{*}บทความนี้เรียบเรียงจากวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยว” ซึ่งได้ผ่านการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์จรัล เล็งวิทยา และ ดร.ไพจิตร สวัสดิสาร คณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ คือ ร้อยตำรวจโท ดร.อุทัย อาทิวะ ดร.ธนกฤต วรธนัชชากุล และรองศาสตราจารย์ประเทือง ธนียผล.

This article is part of thesis “Legal Problems Related to the Inquiry Authority of Tourist Police”. This thesis has been approved by a graduate school as partial fulfillment of the requirements for the Master Degree of Law at Ramkhamhaeng University. Associate Professor Jaral Luengwittaya and Dr.Paijit Savasdisarais an advisors. Police Lieutenant Dr.Uthai Arthivech, Dr.Thanakrit Vorathanatchakul and Associate Professor Pratueng Thaniyapo are lexaminers.

^{**}อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง; นบ.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; น.ท.บ. สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา; LL.M. in Comparative Jurisprudence, Howard University, USA. E-mail: Peenong337@hotmail.com

Curriculum Lecturer in LL.M. Programme at Faculty of Law, Ramkhamhaeng University; LL.B. Thammasat University; Barrister at Law at Thai Bar Under the Royal Patronage; LL.M. in Comparative Jurisprudence, Howard University, USA.

^{***}นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารงานยุติธรรม คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. E-mail: Paweena.bee27@gmail.com

LL.M. Candidate in Criminal Justice Administration at Faculty of Law, Ramkhamhaeng University.

วันที่รับบทความ (received) 7 ธันวาคม 2563, วันที่แก้ไขบทความ (revised) 23 กุมภาพันธ์ 2564, วันที่ตอบรับบทความ (accepted) 9 มีนาคม 2564.

ในการตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยว่า หากเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยแล้วจะเกิดความปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ป้องกันการเอารัดเอาเปรียบ และเยียวยากรณีที่นักท่องเที่ยวได้รับความเสียหาย จึงได้จัดตั้งให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจเฉพาะทางเข้ามาดูแลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวซึ่งก็คือ การจัดตั้งตำรวจท่องเที่ยวขึ้น โดยในปัจจุบันมีการยกระดับขึ้นเป็น กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว ในส่วนของอำนาจหน้าที่ของตำรวจท่องเที่ยวพบว่า มีการออกกฎหมายลำดับรองโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติเอง แต่ไม่ได้มีการกำหนดถึงงานสอบสวนไว้ อันเป็นการจำกัดอำนาจหน้าที่ของตำรวจท่องเที่ยวไม่ให้รวมถึงอำนาจในการสอบสวน ทำให้ปัจจุบันตำรวจท่องเที่ยวไร้อำนาจสอบสวน ตำรวจท่องเที่ยวทำได้เพียงสืบสวนแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานและทำการจับกุม แล้วนำตัวผู้ต้องหาส่งต่อให้พนักงานสอบสวนท้องที่ทำการสอบสวนตามขั้นตอนตามกฎหมายต่อไป ดังนั้นเมื่อมีคดีอาญาที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยวหรือกระทำการท่องเที่ยวเกิดขึ้น ก็เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนท้องที่เป็นผู้ทำการสอบสวน ซึ่งพนักงานสอบสวนท้องที่นั้นมีปริมาณคดีล้นมืออยู่แล้ว และไม่ได้มีความเชี่ยวชาญชำนาญกฎหมายเฉพาะหรือความพร้อมด้านภาษาเท่ากับทางตำรวจท่องเที่ยวที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดูแลในเรื่องเหล่านี้โดยเฉพาะ จะเห็นว่าอำนาจหน้าที่ของตำรวจท่องเที่ยวไม่ครอบคลุมถึงงานที่ต้องรับผิดชอบทั้งตามรัฐธรรมนูญ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและข้อบังคับของตำรวจเองและไม่ถือเป็นการปฏิรูปประเทศในด้านการกระบวนการยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพและไม่เป็นการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม ทำให้การดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างไม่เป็นระบบ ล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นควรจะมีการแก้ไขให้ตำรวจท่องเที่ยวมีอำนาจสอบสวน แต่ทั้งนี้ควรจำกัดให้มีอำนาจสอบสวนเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจท่องเที่ยวโดยตรงเท่านั้น รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรจะมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติที่ให้อำนาจตำรวจท่องเที่ยว ให้มีอำนาจสอบสวนในเรื่องที่เกี่ยวข้อง และหากมีการแก้ไขกฎหมายกำหนดให้ตำรวจท่องเที่ยวมีอำนาจสอบสวนแล้ว ก็จะต้องพิจารณาต่อไปในเรื่องของ ปัญหาเรื่องประเภทคดีที่อยู่ในอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยว ปัญหาเรื่องกำหนดเขตพื้นที่ความรับผิดชอบอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยว และปัญหาเรื่องอำนาจในการตรวจสอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ บทความนี้ศึกษาเปรียบเทียบกับกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจเฉพาะทางหน่วยอื่นในประเทศไทย เพื่อนำมาปรับใช้ในการแก้ไขกฎหมายให้เหมาะสมต่อไป

คำสำคัญ: ตำรวจท่องเที่ยว, กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว, อำนาจหน้าที่ของตำรวจท่องเที่ยว

Abstract

Other than the beauty of Thailand's nature, charms, and cultures, a good and efficient justice system is also one of the factors that creates trusts for tourists to visit Thailand. The Ministry of Tourism and Sports and The Royal Thai Police have seen the importance of creating trusts for tourists and there by stablishing a specialized police department, which is Tourist Police. At present, Tourist Police have been upgraded to Tourist Police Bureau. However, Tourist Police is currently lacking the powers of investigation. A subordinate law had not specified the investigation duty of Tourist Police. Which has made the current Tourist Police lack powers of investigation and can only inspect crime scene and evidence. Tourist Police only have the power to arrest and send the suspects to the local inquiry official for further legal process. Therefore, when the criminal cases involving tourists or affecting tourism occurred, the investigation duty is moved to the local inquiry officials. As local inquiry officials already have too much work and do not have a specialized legal knowledge or language knowledge, regarding tourists as competent as Tourist Police, it can be seen that the power and duties that the Tourist Police have do not comprehensively cover the tasks they need to take responsibility for according to Constitution of the Kingdom of Thailand, the Criminal Procedure Code and regulations of the police. This is not considered an efficient country reform with regard to the justice system and it is not an amendment or improvement of laws on power and duties of the police in an appropriate manner, making the case proceedings in accordance with the justice system unsystematic, delayed, and inefficient. Therefore, an amendment should be provided to enable Tourist Police to have power to carry out investigation. However, the power should be limited to investigation of specific cases associated with direct power and duties of Tourist Police only. In meantime, laws on tourisms should be added a provision that empower Tourist Police to have power to carry out investigation in related matters. If there was an amendment to the law to grant Tourist Police the powers of investigation, next issues that must be discussed are the problems on the types of crimes that are under the jurisdiction of Tourist Police, the problems on the

responsible investigation area of Tourist Police, and the authority to investigate tourism business and guides. This article compares the authorities of other specialized police department in Thailand to be used as model in creating properly authorities of Tourist Police.

Keywords: Tourist Police, Tourist Police Bureau, Authority and duties of Tourist Police

1. บทนำ

การท่องเที่ยวถือเป็นอุตสาหกรรมอันเป็นรายได้หลัก ที่ผลักดันให้เศรษฐกิจของประเทศไทย เดินหน้าต่อไปได้ เห็นได้จากผลการสรุปรายได้และค่าใช้จ่ายการท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย จากข้อมูลของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาที่ผ่านมาตั้งแต่ พ.ศ.2557 จนถึง พ.ศ.2562¹ พบว่า สถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยมีแนวโน้มที่ดีขึ้นเรื่อยมา แม้กระทั่งในปัจจุบันที่เกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ก็ยังมีการกระตุ้นการท่องเที่ยวภายในประเทศเป็นสำคัญ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องการสร้างเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยว โดยเน้นการดูแลรักษาความปลอดภัยและป้องกันการเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว นอกจากนี้การทำความผิดต่อนักท่องเที่ยวจากการกระทำของบุคคลทั่วไปแล้ว ยังมีการทำความผิดจากอีกส่วนที่สำคัญที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน คือ จาก “ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว” และ “มัคคุเทศก์” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากการทำความผิดตามกฎหมายเฉพาะอันได้แก่ พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 หากไม่มีการควบคุมดูแลตรวจสอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ที่เหมาะสมก็อาจจะทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้รับความคุ้มครองเท่าที่ควรและอาจถูกเอารัดเอาเปรียบได้ รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับการมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเฉพาะทางเข้ามาดูแลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวซึ่งก็คือ การจัดตั้งให้มีตำรวจท่องเที่ยว โดยในปัจจุบันมีการตั้งขึ้นเป็นกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว มีหน้าที่หลักที่สำคัญ คือ การปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวกับคดีความผิดอาญาทั่วราชอาณาจักร ในกรณีที่มีผลกระทบต่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและความผิดที่เกี่ยวข้อง ทั้งในกรณีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยว หรือเพื่อการอื่นใดตามกฎหมายคนเข้าเมือง และทำหน้าที่ในการดูแลรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว ขจัดการเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว²

แต่แม้จะมีการตั้งกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวขึ้นมาช่วยดูแลตรวจสอบในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ตำรวจท่องเที่ยวเองยังคงไร้อำนาจสอบสวน โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจท่องเที่ยวที่สำคัญในปัจจุบัน คือ พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2560 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือ

¹ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, จำนวนและรายได้นักท่องเที่ยวต่างชาติรายเดือนปี 2559-2562P [Online], available URL: https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=585, 2562 (มีนาคม, 25).

² พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560, มาตรา 7.

ส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2560 ประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่อง การกำหนดหน่วยงานและเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของส่วนราชการ (ฉบับที่ 16) พ.ศ.2560 และที่สำคัญ คือ ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2560 ที่มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจท้องที่เอาไว้ โดยไม่มีการกำหนดถึงอำนาจสอบสวน ทำให้ตำรวจท้องที่ไร้อำนาจสอบสวน จึงจำเป็นที่จะต้องมีการบริหารจัดการกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในส่วนของผู้ที่ตำรวจท้องที่ในเรื่องของอำนาจสอบสวนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระบบ ครอบคลุม ลดความล่าช้า และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกระบวนการยุติธรรม

บทความนี้มุ่งศึกษาถึงปัญหากฎหมายเกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท้องที่ โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับตำรวจท้องที่ อำนาจหน้าที่ของตำรวจท้องที่ อำนาจสอบสวน ธุรกิจนำเที่ยว และ มัคคุเทศก์ รวมถึงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท้องที่ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท้องที่ในสาธารณรัฐเกาหลี สหพันธรัฐมาเลเซีย สหราชอาณาจักร และศึกษาเปรียบเทียบกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และอำนาจหน้าที่ของตำรวจกองบังคับการปราบปราม เพื่อให้เห็นถึงแนวทางในการกำหนดอำนาจหน้าที่ที่สอบสวนของตำรวจท้องที่ วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายและอุปสรรคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท้องที่ อันจะนำไปสู่การแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท้องที่และกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2559 พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ 17) พ.ศ.2534 พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2552 พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2560 ตลอดจนกฎหมายภายในอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับอำนาจสอบสวน

3. ประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยว

ในการศึกษาถึงปัญหากฎหมายเกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยว จำเป็นต้องทราบถึงความเป็นมาของการจัดตั้งกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยว

3.1 ประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับตำรวจท่องเที่ยว

แรกเริ่มมีการจัดตั้ง “ศูนย์อำนวยความสะดวกและให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว” (ศอ.นท.) ขึ้นในสังกัดกองปราบปราม เพื่อรับแจ้งเรื่องร้องเรียนและรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวเขตกรุงเทพมหานคร ต่อมาเปลี่ยนเป็น “ศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว” (ศชนท.) ในกรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ พัทยา ภูเก็ต และหาดใหญ่ และมีการจัดตั้งอย่างถาวรขึ้นเป็นกองกำกับการ 8 สังกัดกองปราบปราม มีอำนาจรับคำร้องทุกข์และมีอำนาจสอบสวน ต่อมามีการยกฐานะเป็น “กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว สังกัดกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง จนกระทั่งปัจจุบันมีการยกระดับเป็น “กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว”³ เพื่อเป็นตำรวจเฉพาะทางที่ดูแลเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหรือเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวโดยตรง โดยมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไว้ให้ทำการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาทั่วราชอาณาจักร ทั้งในกรณีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยว หรือเพื่อการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือในกรณีที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและความผิดอื่นที่เกี่ยวข้อง เนือง ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งการปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมายแต่ที่สำคัญ คือ การออกระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2560 ขึ้นมาจำกัดอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยว โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติเอง เนื่องจากระเบียบดังกล่าวกำหนดให้แต่ละกองกำกับการ แบ่งออกเป็น “งานสืบสวน” และ “สถานตำรวจท่องเที่ยว” โดยไม่มีการกำหนดถึงงาน

³สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ, ประวัติกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว [Online], available URL: <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER20/DRAWER086/GENERAL/DATA0000/000000004.HTM>, 2561 (มีนาคม, 27).

สอบสวนไว้ รวมถึงโครงสร้างของกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวก็ไม่มีการระบุถึงงานสอบสวน ทำให้เมื่อมีการยกฐานะหน่วยงานให้ใหญ่ขึ้น กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวกลับไม่มีอำนาจสอบสวน

3.2 ประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ต้นกำเนิดของการนำเที่ยวนั้น ไม่ปรากฏแน่ชัดว่าเกิดขึ้นเมื่อใดหรือในยุคสมัยใด⁴ โดยธุรกิจนำเที่ยวที่แท้จริงนั้น เกิดขึ้นครั้งแรกโดย โทมัส คูก (Thomas Cook) ชาวอังกฤษ ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้บุกเบิกธุรกิจนำเที่ยวของโลก⁵ ในส่วนประวัติความเป็นมาของธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ของประเทศไทยนั้น เริ่มต้นในสมัยโบราณตั้งแต่สมัยสุโขทัย กรุงศรีอยุธยาและกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น การเดินทางมีวัตถุประสงค์มาจากการเหตุแห่งสงคราม การเมืองและเพื่อธุรกิจ การแสวงบุญโดยการไปนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ดังเห็นได้จากนิราศต่างๆ ที่มีการประพันธ์ขึ้น เช่น นิราศภูเขาทองของสุนทรภู่ หรือนิราศประพาสธารทองแดงของเจ้าฟ้ากุ้ง เป็นต้น⁶ ส่วนการเดินทางของสามัญชนในอดีตมีวัดเป็นศูนย์กลางเพื่อการประกอบพิธีทางศาสนา การพบปะญาติพี่น้อง กล่าวได้ว่าในประเทศไทยธุรกิจนำเที่ยวเริ่มต้นจากการจัดนำเที่ยวแบบฉิ่งฉับทัวร์ และมีการนำเที่ยวในระดับสากลขึ้น เมื่อประมาณ 30 ปีที่แล้ว ซึ่งธุรกิจนำเที่ยวในระยะแรกจะเน้นการนำนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งต่างจากการมาท่องเที่ยวด้วยตนเอง อันเป็นการเที่ยวแบบกรุ๊ปทัวร์ผ่านการซื้อทัวร์มา ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศไทยจะทำการจัดรายการนำเที่ยว ที่พัก อาหาร และยานพาหนะในการเดินทางหรือมีการจัดรายการนำเที่ยวแบบแพ็คเกจทัวร์ให้ลูกค้าเลือก มีธุรกิจนำเที่ยวเกิดขึ้นมากจนต้องมีกฎหมายเข้ามาควบคุม และในการนำเที่ยวนั้น ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวจะต้องว่าจ้างมัคคุเทศก์ โดยมัคคุเทศก์จะเป็นผู้ให้ความรู้ อำนวยความสะดวก ดูแลรับผิดชอบเรื่องต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากเมื่อมีการซื้อทัวร์เดินทางแล้ว นักท่องเที่ยวจะอยู่ภายใต้การดูแลและนำเที่ยวโดยมัคคุเทศก์ นักท่องเที่ยวจะมีอำนาจต่อรองที่น้อยกว่า จึงต้องมีการควบคุมดูแลธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อไม่ให้นักท่องเที่ยวถูกเอารัดเอาเปรียบและได้รับการคุ้มครองดูแลอย่างรวดเร็ว เป็นระบบ ได้รับความเป็นธรรม

⁴นิศา ชัชกุล, **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว** (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554), หน้า 223-224.

⁵บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, **ธุรกิจนำเที่ยว** (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธรรมสาร จำกัด, 2555), หน้า 8-11.

⁶ศรีญา วรากุลวิทย์, **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว** (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดแวววาว พรินต์, 2558), หน้า 105-106.

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท้องที่

1) หน้าที่ของตำรวจที่เป็นสากล

ได้มีการกล่าวถึงโดย David H. Bayley ว่ามีหน้าที่อยู่ 5 ประการ ซึ่งประกอบไปด้วยหน้าที่ในด้านของการบังคับใช้กฎหมายและหน้าที่ในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ดังนี้

(1) หน้าที่บังคับใช้กฎหมายอาญา ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐที่รักษากฎหมายต้องทำหน้าที่ในการจับกุม สืบสวนและสอบสวนผู้กระทำความผิด

(2) หน้าที่ป้องกันการละเมิดกฎหมายอาญา อันเป็นการป้องปรามการกระทำความผิดที่อาจจะเกิดขึ้นในเขตอำนาจของตน โดยเน้นไปที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจหรือสายป้องกันและปราบปราม

(3) หน้าที่ประนีประนอมข้อขัดแย้งหรือข้อพิพาทมิให้เกิดข้อพิพาทที่รุนแรงและเกิดการบานปลายต่อไป เช่น การควบคุมฝูงชนมิให้เกิดการจลาจล เป็นต้น

(4) หน้าที่ออกกฎหมายควบคุมสังคม เช่น การออกคำสั่งต่างๆ รวมถึงการตรวจตราทั่วๆ ไป เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

(5) หน้าที่ในการบริการเรื่องอื่นๆ ทางด้านสังคม เช่น การทำหน้าที่ช่วยเหลือฉุกเฉินในทางการแพทย์ ช่วยเหลือให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำแก่ประชาชน รวมถึงการให้ความรู้ในเรื่องข้อกฎหมายแก่ประชาชนที่เข้ามาสอบถาม เป็นต้น⁷

ในทั้ง 5 หน้าที่ของตำรวจนั้น ตำรวจท้องที่ควรทำหน้าที่ครบทุกหน้าที่เว้นเพียงแต่หน้าที่บังคับใช้กฎหมายอาญา ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐที่รักษากฎหมายต้องทำหน้าที่ในการจับกุม สืบสวนและสอบสวนผู้กระทำความผิด เนื่องจากตำรวจท้องที่ไม่มีอำนาจสอบสวน อันไม่เป็นไปตามแนวคิดเรื่องหน้าที่ของตำรวจที่เป็นสากล ดังนั้นหากมีการแก้ไขให้ตำรวจท้องที่มีอำนาจสอบสวน ก็จะเป็นไปตามแนวคิดเรื่องหน้าที่ของตำรวจที่เป็นสากล ในส่วนของหน้าที่บังคับใช้กฎหมายอาญา ที่การดำเนินการทางอาญาเริ่มตั้งแต่ขั้นจับกุมผู้กระทำความผิด ไปจนกระทั่งถึงขั้นสืบสวน และควรจะไปถึงขั้นสอบสวนเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

⁷ คณะกรรมการพัฒนาระบบงานตำรวจ กระทรวงยุติธรรม, รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง ความเป็นไปได้ในการโอนภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ, พิมพ์ครั้งที่ 1 (นนทบุรี: คณะกรรมการพัฒนาระบบงานตำรวจ กระทรวงยุติธรรม, 2551), หน้า 48-49.

2) แนวคิดเรื่องต้นทุนค่าเสียหายของอาชญากร

Gary Becker กล่าวว่า ต้นทุนของอาชญากร ประกอบไปด้วย ขนาดของบทลงโทษ และโอกาสในการถูกจับกุม ซึ่งอาชญากรจะคิดก่อนตัดสินใจกระทำความผิด ประกอบไปด้วยสองส่วนข้างต้นว่า ความผิดนั้นมีขนาดบทลงโทษเท่าใด และโอกาสในการถูกจับกุมมีมากน้อยเพียงใด โดยสองส่วนนี้จะรวมเป็นต้นทุนค่าเสียหายของอาชญากรนั่นเอง ขนาดบทลงโทษ คือ ประเภทของบทลงโทษและขนาดสูงต่ำของบทลงโทษ โดยโทษประหารชีวิตเป็นบทลงโทษที่มีขนาดสูงสุด ขนาดบทลงโทษที่รุนแรงรองลงมาตามลำดับ คือ โทษจำคุกตลอดชีวิต โทษจำคุกที่มีระยะเวลา โทษปรับ และโทษริบทรัพย์ โดยโทษปรับจำนวนมากและโทษริบทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ ก็เป็นหนึ่งในต้นทุนที่สามารถยับยั้งการกระทำความผิดของอาชญากร แต่การมีโทษปรับจำนวนมากสถานเดียวในบางครั้งก็ไม่สามารถยับยั้งอาชญากรได้ หากว่าผลประโยชน์ที่ได้รับสูงกว่าต้นทุนนั้น ส่วนโอกาสในการถูกจับกุม คือ โอกาสในการจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษหรือความเสี่ยงที่จะถูกจับกุมได้⁸

ดังนั้น ในส่วนความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวขนาดบทลงโทษและโอกาสในการถูกจับกุม ก็เป็นต้นทุนค่าเสียหายของอาชญากรที่หากอาชญากรมองว่าโอกาสในการถูกจับกุมมีน้อย เพราะการดำเนินกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่มีระบบ ไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ นั้น มีปัญหาในการสื่อสารทางภาษา รวมถึงมีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลา เมื่อรวมทุกปัจจัยแล้วเห็นว่าโอกาสในการถูกจับกุมมีน้อย อาชญากรก็จะตัดสินใจประกอบอาชญากรรมขึ้น ดังนั้นตำรวจท่องเที่ยวควรจะมีอำนาจหน้าที่ตั้งแต่ขั้นจับกุม สืบสวนและสอบสวน ให้เป็นไปอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ ทำให้โอกาสในการจับกุมเพิ่มขึ้น การดำเนินกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว เมื่อขนาดของบทลงโทษเหมาะสมและโอกาสในการถูกจับกุมมีสูง อาชญากรก็จะตัดสินใจไม่กระทำความผิด

3.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยว

1) ทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมายหรือกระบวนการยุติธรรม (Due Process Model)

กระบวนการนิติธรรม คือ การใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมและมีเหตุผลตามกฎหมายรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นการที่รัฐหรือรัฐบาลกลางจะดำเนินคดีกับผู้ต้องหาในคดีอาญาด้วยหลักความเป็นธรรม เป็นไปตามขั้นตอนที่กฎหมายบัญญัติ อย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นธรรม และกฎหมายวิธีพิจารณาความจะต้องให้ความคุ้มครองแก่บุคคลตามมาตรฐานขั้นต่ำ ภายใต้หลัก

⁸ ปกป้อง ศรีสนิท, กฎหมายอาญาชั้นสูง (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2559), หน้า 80-81.

เสรีภาพ⁹ ทฤษฎีนี้จะให้ความสำคัญกับสิทธิ เสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐต้องเป็นไปโดยยึดถือกฎหมายเป็นหลัก เน้นเรื่องความเป็นธรรมตามขั้นตอนต่างๆ ตามที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากกว่าที่เน้นเรื่องการควบคุมอาชญากรรม ต้องจัดให้มีการแสวงหาข้อเท็จจริง มีการไต่สวนข้อกล่าวหาอย่างเป็นทางการ มีการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมอย่างเปิดเผย ตั้งแต่ชั้นตำรวจ พนักงานอัยการ ศาล และราชทัณฑ์ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์ของประชาชน การนำทฤษฎีนี้มาปรับใช้กับการดำเนินการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงต้องเคารพสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์ของบุคคลเป็นสำคัญ การแสวงหาข้อเท็จจริงต่างๆ ต้องเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ตั้งแต่ขั้นตอนการสืบสวน การจับกุม การสอบสวนของตำรวจ จนกระทั่งถึงการดำเนินการของอัยการ ศาล และราชทัณฑ์ ในส่วนของตำรวจท่องเที่ยวเมื่อมีการกระทำความผิดทางอาญา หรือตามกฎหมายเฉพาะที่มีโทษทางอาญา ก็ต้องมีการดำเนินการจับกุมโดยชอบด้วยกฎหมาย มีการสืบสวนเพื่อหาพยานหลักฐานในทุกทาง ทั้งที่เป็นคุณต่อผู้ต้องหาหรือที่พิสูจน์ว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิด

2) ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model)

ในการคุ้มครองระเบียบของสังคม ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกลไกการควบคุมทางสังคม สังคมจำเป็นต้องควบคุมอาชญากรรมและอาชญากร โดยการใช้มาตรการอันได้แก่ การบังคับ การข่มขู่ การปราบปราม การลงโทษด้วยวิธีการต่างๆ โดยการนำมาตรการต่างๆ มาใช้นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความสงบของสังคม รักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของสมาชิกในสังคมจากภัยอันตรายที่เกิดจากพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎหมาย¹⁰ ทฤษฎีนี้มองว่า การที่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาจะมีประสิทธิภาพจะต้องมุ่งเน้นการควบคุม ป้องกัน ระวัง และปราบปรามอาชญากรรมเป็นสำคัญ และกระบวนการยุติธรรมจะต้องมีความรวดเร็ว ชัดเจน และแน่นอน การที่เจ้าหน้าที่รัฐไม่สามารถปราบปรามอาชญากรรม หรือไม่สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้ ย่อมจะกระทบต่อความมั่นคง ความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของสังคม ทฤษฎีนี้จึงเน้นการควบคุมอาชญากรรมเป็นสำคัญ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลเป็นเรื่องลำดับรอง

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎี พบว่า เนื่องจากตำรวจท่องเที่ยวไร้อำนาจสอบสวน ทำให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ลำช้า ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงควรกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจท่องเที่ยวให้มีอำนาจสอบสวนในเรื่องที่กระทบต่อการท่องเที่ยว

⁹ ประธาน วัฒนาวณิชย์, “ระบบความยุติธรรมทางอาญา: แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรม และกระบวนการนิติธรรม,” วารสารนิติศาสตร์ 9, 2 (2520): 154.

¹⁰ อุทัย อาทิวะช, **ทฤษฎีอาชญาวิทยากับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา** (กรุงเทพมหานคร: วิ.เจ.พรินติ้ง, 2559), หน้า 160.

โดยยึดถือตามแนวคิดเรื่องหน้าที่ของตำรวจที่เป็นสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน้าที่บังคับใช้กฎหมายอาญา ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐที่รักษากฎหมายต้องทำหน้าที่ในการจับกุม สืบสวนและสอบสวน ผู้กระทำความผิดและหากตำรวจท้องที่เขามีอำนาจหน้าที่ตั้งแต่ขั้นจับกุม สืบสวนและสอบสวน ทำให้โอกาสในการจับกุมเพิ่มขึ้น การดำเนินกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว เมื่อขนาดของบทลงโทษเหมาะสมและโอกาสในการถูกจับกุมมีสูง อาชญากรก็จะตัดสินใจไม่กระทำความผิดตามแนวคิดเรื่องต้นทุนค่าเสียหายของอาชญากรและควรกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจท้องที่เพื่อให้ครอบคลุม มีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการควบคุม ป้องกัน ระวัง และปราบปรามอาชญากรรม มีความรวดเร็ว ชัดเจน และแน่นอน ตามทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) ที่แม้จะกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน แต่ก็ทำให้การปราบปรามอาชญากรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการควบคุม ป้องกัน ระวัง และปราบปรามอาชญากรรมที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ไม่ว่าจะเป็นเกิดจากบุคคลทั่วไป ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว มัคคุเทศก์ หรือบุคคลที่ไม่มีใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ หรือจากการกระทำอื่นใดที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวอันเป็นรายได้หลักของประเทศ

4. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตำรวจท้องที่เวลานั้น มีทั้งกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจไว้โดยตรงและกฎหมายที่ไม่ได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจไว้โดยตรง ทำให้เมื่อตำรวจท้องที่เจอต้องการที่จะใช้อำนาจตามกฎหมายก็จะมีควมสับสนและยากลำบากในการปรับใช้ โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีดังต่อไปนี้

4.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม มีการรับรองไว้ในหมวดแนวนโยบายแห่งรัฐ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 68 วางหลักไว้ว่า รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็วและไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

และในหมวด 16 มาตรา 258 (4) ข้อ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรมวางหลักไว้ว่า ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม ส่วนในด้านของนักท่องเที่ยวถือนักท่องเที่ยวก็คือ ผู้บริโภคคนหนึ่งที่จะได้รับความ

คุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 46 ที่กำหนดว่า สิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง

4.2 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ได้บัญญัติในมาตรา 2 (10) ว่า “การสืบสวน” หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

มาตรา 17 บัญญัติว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจทำการสืบสวนคดีอาญาได้

ส่วนการสอบสวนมีการบัญญัตินิยามไว้ในมาตรา 2 (11) หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

และมาตรา 2 (6) บัญญัติว่า พนักงานสอบสวน หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน

จะเห็นได้ว่า ตำรวจนั้นไม่ว่าจะดำรงตำแหน่งอยู่ที่ใดก็มีอำนาจทำการสืบสวนได้ทั่วราชอาณาจักร และในส่วนของตำรวจท้องที่เขี้ยวเองก็มีอำนาจในการสืบสวนทั่วราชอาณาจักรเช่นเดียวกัน แต่ในเรื่องอำนาจสอบสวนนั้น หากไม่มีกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ให้อำนาจสอบสวน ตำรวจคนนั้นก็ไร้อำนาจในการสอบสวนคดีอาญา

4.3 พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551

นอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องปรามการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ยังมีหน้าที่ที่สำคัญอีกด้านที่เกี่ยวกับการดูแลภาคส่วนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ โดยมีพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 เป็นกฎหมายหลักที่กำหนดเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ของธุรกิจนำเที่ยว มัคคุเทศก์

มาตรา 4 ได้กำหนดนิยามคำว่า “นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กลางหรือนายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์สาขา แล้วแต่กรณี

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งผู้อำนวยการแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กลาง หรือนายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์สาขาแล้วแต่กรณี และพนักงาน

เจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งผู้อำนวยการแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจดังต่อไปนี้

1) นายทะเบียนมีอำนาจเข้าไปในสถานที่ทำการของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในระหว่างเวลาทำการ

2) เข้าไปในยานพาหนะที่นักท่องเที่ยวใช้เดินทาง เพื่อตรวจสอบให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

3) สั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการที่กำหนดเป็นครั้งคราวหรือประจำ ตามแบบ รายละเอียด และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

4) เรียกให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว ตัวแทนหรือลูกจ้าง มัคคุเทศก์ หรือผู้นำเที่ยวมาให้อภัยคำหรือชี้แจงเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยว หรือการปฏิบัติหน้าที่มัคคุเทศก์หรือผู้นำเที่ยวแล้วแต่กรณี หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อตรวจสอบ

โดยนายทะเบียนจะมอบหมายเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติก็ได้และการใช้อำนาจของนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเกินสมควร¹¹

นอกจากนั้น ในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงรายการนำเที่ยวในระหว่างการนำเที่ยว มาตรา 29 วางหลักว่า ในระหว่างการนำเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวจะเปลี่ยนแปลงรายการนำเที่ยวไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากนักท่องเที่ยวหรือเป็นเหตุสุดวิสัย การเปลี่ยนแปลงรายการนำเที่ยวตามวรรคหนึ่ง ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องจ่ายเงินค่าบริการคืนให้แก่นักท่องเที่ยวตามสัดส่วน เว้นแต่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวจะพิสูจน์ได้ว่าการเปลี่ยนแปลงรายการนั้น ทำให้ตนมีค่าใช้จ่ายเท่าหรือสูงกว่าเดิม

และมีระเบียบคณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ว่าด้วยมาตรฐานการประกอบธุรกิจนำเที่ยว และมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ของมัคคุเทศก์ และผู้นำเที่ยวที่พึงปฏิบัติต่อนักท่องเที่ยว และความรับผิดชอบที่มีต่อนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว ตลอดจนค่าตอบแทน หรือความคุ้มครองที่มัคคุเทศก์ และผู้นำเที่ยวจะพึงได้รับจากผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว พ.ศ.2561 ข้อ 4 (10) กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องจัดให้มีใบสั่งงานมัคคุเทศก์ (job order) เพื่อให้ นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินการ และข้อ 9 กำหนดให้มัคคุเทศก์ต้องพกใบสั่งงานมัคคุเทศก์เพื่อแสดงให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบในขณะปฏิบัติหน้าที่

¹¹พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551, มาตรา 76.

จะเห็นว่า ตำรวจท่องเที่ยวไม่ถือเป็นนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 ไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงตามกฎหมายดังกล่าว แต่กลับมีการขอความร่วมมือจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ให้ตำรวจท่องเที่ยวทำหน้าที่ตรวจสอบผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ว่าทำหน้าที่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ รวมถึงกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวเอง มีการจัดตั้งกองกำกับการควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ขึ้นโดยตรงเพื่อดูแลในเรื่องเหล่านี้ และในทางปฏิบัติก็ถือเป็นหน้าที่หลักในการตรวจสอบของตำรวจท่องเที่ยว อาทิ การตรวจสอบใบสั่งงานมัคคุเทศก์ตั้งแต่ลงเครื่องจากสนามบินและตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทั่วประเทศไทย แต่พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 กลับมิได้ให้อำนาจตำรวจท่องเที่ยวไว้แต่อย่างใด

4.4 พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2560

ในส่วนของอำนาจหน้าที่ของตำรวจท่องเที่ยวมีการกำหนดไว้ในกฎหมายหลายฉบับ เริ่มต้นจาก พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2560

มาตรา 4 กำหนดให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (12/1) ของ ข.กองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ ของมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2552 ให้ทำการยกฐานะจาก “กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว” สังกัดกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง เป็น “กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว”

มาตรา 7 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (20/1) ของ ข.กองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ ของมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552 กำหนดอำนาจหน้าที่ในส่วนของการดำเนินคดีอาญาของกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว ให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาทั่วราชอาณาจักร ทั้งในกรณีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยวหรือเพื่อการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในกรณีที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและในกรณีความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทั่วราชอาณาจักร การให้ความปลอดภัยแก่บุคคลสำคัญและประชาชน และการให้บริการช่วยเหลือประชาชน ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกและให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

4.5 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2560

มีการออกกฎหมายลำดับรองมารองรับ อันได้แก่ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2560 กำหนดให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (13/1) ของข้อ 2 แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2552 โดยกำหนดดังนี้

(13/1) กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว แบ่งเป็นดังต่อไปนี้

(ก) กองบังคับการอำนวยการ

(1) – (6) ฝ่ายอำนวยการ 1 – 6

(ข) – (ง) กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 1 -3 แต่ละกองบังคับการ ประกอบด้วย

(1) ฝ่ายอำนวยการ

(2) – (4) กองกำกับการ 1 – 3

(5) ศูนย์รับแจ้งเหตุและปฏิบัติการควบคุมสั่งการให้มีเฉพาะกองบังคับการ

ตำรวจท่องเที่ยว 1

(จ) กองกำกับการควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์¹²

จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว ไม่มีการระบุถึงงานสอบสวนไว้แต่อย่างใด

4.6 ประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่อง การกำหนดหน่วยงานและเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของส่วนราชการ (ฉบับที่ 16) พ.ศ.2560

ได้มีการออกประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่อง การกำหนดหน่วยงานและเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของส่วนราชการ (ฉบับที่ 16) พ.ศ.2560 ข้อ 2 โดยแบ่งโครงสร้างหน่วยงานและเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวขึ้นใหม่ โดยให้แบ่งโครงสร้างหน่วยงานและเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว

กล่าวโดยสรุป คือ กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 1 รับผิดชอบภายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑลส่วนบน และภาคตะวันออก

¹² กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2560, ข้อ 6.

กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 2 รับผิดชอบภายในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ

กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 3 รับผิดชอบภายในเขตพื้นที่ภาคตะวันตกและภาคใต้ และส่วนที่สำคัญอีกส่วน คือ กองกำกับการควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ซึ่งมีเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองทั่วราชอาณาจักร¹³

4.7 ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2560

ข้อ 6 ให้เพิ่มความแนบท้ายระเบียบนี้เป็นข้อ 24 กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวของความแนบท้ายระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2552 โดยข้อ 24 กำหนดให้กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว แบ่งเป็น กองบังคับการอำนวยการ กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 1 กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 2 กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 3 และกองกำกับการควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ โดยมีการกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาในเขตอำนาจรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครอง ทั้งในกรณีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยวหรือเพื่อการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในกรณีที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและในกรณีความผิดอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ในเขตอำนาจรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครอง งานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย โดยให้แต่ละกองกำกับการแบ่งออกเป็น “งานสืบสวน” และ “สถานีดำรวจท่องเที่ยว”

จะเห็นได้ว่า การออกระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติดังกล่าว ได้ตีกรอบอำนาจของตำรวจท่องเที่ยวไว้ ซึ่งมีการระบุไว้อย่างชัดเจนว่า ให้แต่ละกองกำกับการแบ่งออกเป็นงานสืบสวน และสถานีดำรวจท่องเที่ยว มีอำนาจหน้าที่ในงานสืบสวนและงานอื่นๆ แต่ไม่มีการระบุถึงงานสอบสวนทำให้กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวไร้อำนาจสอบสวน

¹³ ประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่อง การกำหนดหน่วยงานและเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของส่วนราชการ (ฉบับที่ 16) พ.ศ.2560, ข้อ 4 และข้อ 5.

4.8 ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552: เปรียบเทียบ อำนาจหน้าที่ของตำรวจเฉพาะทาง

เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศแรกที่มีการจัดตั้งตำรวจท่องเที่ยวขึ้น และต่อมา มีการจัดตั้งตำรวจท่องเที่ยวในหลายประเทศ แต่จากการศึกษายังไม่พบว่า มีประเทศใดที่ตำรวจท่องเที่ยวมีอำนาจสอบสวน เพราะส่วนใหญ่ประเทศต่างๆ เพิ่งมีการจัดตั้งตำรวจท่องเที่ยวขึ้นได้ไม่นานนักและยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกเขตพื้นที่การปกครอง ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาเปรียบเทียบกับ การกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจเฉพาะทางหน่วยอื่นในประเทศไทย อาทิ กองบังคับการปราบปราม อาชญากรรมทางเทคโนโลยี กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และกองบังคับการปราบปราม

1) อำนาจหน้าที่ของตำรวจกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับ อาชญากรรมทางเทคโนโลยี

ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2552 ข้อ 13 (ฎ) กำหนดอำนาจหน้าที่ของกองบังคับการปราบปราม การกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ไว้โดยสรุปว่า มีอำนาจหน้าที่และความ รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวกับ เทคโนโลยี สืบสวนสอบสวน ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตาม กฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ ป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับ อาชญากรรมทางเทคโนโลยี รับแจ้งเบาะแสจากประชาชน ตลอดจนให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจน รวบรวมสภาพปัญหา เพื่อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมทางเทคโนโลยี โดยมีกลุ่ม งานสอบสวน สืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดที่มีโทษทางอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

2) อำนาจหน้าที่ของตำรวจกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2552 ข้อ 13 (ณ) กำหนดอำนาจหน้าที่ของกองบังคับการปราบปราม การกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยสรุป ให้ทำการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมที่เกี่ยวกับภาษีทุกประเภท อาชญากรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา อาชญากรรมที่เกี่ยวกับการเงินการธนาคารทุกประเภทและความผิดที่เกี่ยวข้อง สืบสวนสอบสวน การกระทำความผิดที่มีโทษทางอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจหรือการกระทำความผิดทาง อาญาตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องทั่วราชอาณาจักร โดยกลุ่มงานสอบสวน มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดที่มีโทษทางอาญา

เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจหรือการกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
ทั่วราชอาณาจักร

3) อำนาจหน้าที่ของตำรวจกองบังคับการปราบปราม

ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2552 ข้อ 13 (ข) กำหนดอำนาจหน้าที่ของกองบังคับการปราบปราม
โดยสรุป ให้ทำการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม สืบสวนสอบสวน ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน
ผู้มีอิทธิพล มือปืนรับจ้าง อาวุธสงคราม และความผิดที่มีโทษทางอาญาอันเกี่ยวกับการก่อความไม่
สงบสุขแก่ประชาชน ที่ต้องใช้กำลังปฏิบัติการเสริมเป็นจำนวนมาก สนับสนุนการป้องกันปราบปราม
การจลาจลและควบคุมฝูงชน ระงับเหตุฉุกเฉิน ปราบปรามการก่อการร้าย การก่อวินาศกรรมทั่ว
ราชอาณาจักร การจับกุมคนร้ายที่มีอาวุธร้ายแรง การรักษาความมั่นคงภายในและรักษาความสงบ
เรียบร้อยทั่วราชอาณาจักร

4.9 มาตรการทางกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยว

ผู้ศึกษาได้ศึกษาเปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับ
อำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยวของสาธารณรัฐเกาหลี สหพันธรัฐมาเลเซียและ
สหราชอาณาจักร โดยศึกษาในประเด็นอำนาจหน้าที่ของตำรวจท่องเที่ยว อำนาจสอบสวนในกรณี
เป็นคดีเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว และการคุ้มครองนักท่องเที่ยวให้เป็นไปตามรายการนำเที่ยว

1) มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยวในสาธารณรัฐ เกาหลี

แต่เดิมนั้นสาธารณรัฐเกาหลีไม่ได้มีการจัดตั้งตำรวจท่องเที่ยวขึ้นมาเป็นหน่วย
เฉพาะ แต่เมื่อการท่องเที่ยวเติบโตขึ้น จึงได้มีการจัดตั้งตำรวจท่องเที่ยวเกาหลี เรียกว่า The Korea
Tourist Police เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ.2556 ทำการดูแลนักท่องเที่ยวเป็นการเฉพาะ โดยคัดเลือก
จากตำรวจทั่วไปที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษา โดยมีการตั้งจุดบริการสถานีตำรวจท่องเที่ยวเพื่อ
อำนวยความสะดวกและให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยว ครอบคลุมพื้นที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของ
นักท่องเที่ยวต่างชาติ จำนวน 7 เขต ได้แก่ เมืองดง ฮงแด อินซาดง ทงแดมุน อีแทวอน ซองกเยซอน
และชิตฮ็อลล์ ไม่ได้มีการจัดตั้งทั่วทุกจังหวัดหรืออาณาเขตของประเทศ และมีอำนาจหน้าที่ในการ
ป้องกันปราบปรามและดำเนินการสืบสวนการกระทำความผิดที่เป็นการเอารัดเอาเปรียบ
นักท่องเที่ยวหรือเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะผิดกฎหมาย อาทิ จากการปฏิบัติหน้าที่ของมัคคุเทศก์ที่
ไม่ได้รับอนุญาตหรือเป็นการให้บริการของมัคคุเทศก์ที่ไม่มีคุณภาพ การคิดราคาสินค้าที่แพงเกินจริง
หรือไม่มีการแจ้งราคาสินค้า การให้บริการรถรับจ้างที่เรียกราคาเกินจริงและการกระทำความผิด

ทางอาญาต่างๆ เป็นต้น อำนาจความสะดวกและให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวและรับเรื่องร้องเรียนจากนักท่องเที่ยวหากมีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวและตำรวจท่องเที่ยวได้รับการร้องเรียน ตำรวจท่องเที่ยวจะดำเนินการสอบถามและช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในเบื้องต้น แต่หากต้องดำเนินคดีก็จะส่งให้ฝ่ายสืบสวนของตำรวจท่องเที่ยวเกาหลีดำเนินการสืบสวนแล้วก็ประสานงานไปยังตำรวจท้องที่ทำการสอบสวนเพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป ตำรวจท่องเที่ยวเกาหลีเองยังใช้อำนาจสอบสวน¹⁴

2) มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยวในสหพันธรัฐมาเลเซีย

กองบัญชาการตำรวจของมาเลเซียได้จัดตั้งตำรวจท่องเที่ยวขึ้นเป็นหน่วยเฉพาะเมื่อ พ.ศ.2528 ภายใต้กรอบแนวคิด เป็นมิตร รวดเร็ว และถูกต้องแม่นยำ โดยสถานีตำรวจท่องเที่ยวของมาเลเซีย นั้น ไม่ได้มีอยู่ทั่วทั้งประเทศ แต่สถานีตำรวจท่องเที่ยวจะตั้งอยู่ในเมืองหลวงของประเทศและในสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว อันได้แก่ กัวลาลัมเปอร์ ยะโฮร์บิงง และเซอลาโงร์ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในการให้ข้อมูลและตอบ ข้อซักถามต่างๆ ของนักท่องเที่ยวป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่กระทำต่อนักท่องเที่ยว เช่น การลักขโมย การฉ้อโกง การเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว เป็นต้น และรับเรื่องร้องเรียนจากนักท่องเที่ยว ทั้งนี้การจัดตั้งตำรวจท่องเที่ยวมาเลเซียเป็นไปเพื่อให้ดำเนินการตรวจสอบควบคุมและดูแลกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว โรงแรม สายการบิน กลุ่มรถบัสและแท็กซี่ไม่ให้เอารัดเอาเปรียบหรือฉ้อโกงนักท่องเที่ยว เมื่อเกิดเหตุขึ้นกับนักท่องเที่ยวทางตำรวจท่องเที่ยวจะดำเนินการช่วยเหลือและดำเนินการในเบื้องต้น และหากเป็นกรณีที่ต้องดำเนินคดีก็จะส่งเรื่องและประสานกับตำรวจท้องที่ เป็นหน้าที่ของตำรวจท้องที่ในการดำเนินการสอบสวนเพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป¹⁵

3) มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยวในสหราชอาณาจักร

สำหรับสหราชอาณาจักรนั้น ไม่ได้มีการจัดตั้งตำรวจท่องเที่ยวขึ้นมาเป็นตำรวจเฉพาะทางเพื่อดูแลในเรื่องที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่เมื่อมีนักท่องเที่ยวขอความช่วยเหลือหรือมีคดีเกิดขึ้น จะเป็นตำรวจท้องที่และผู้ช่วยเหลือตำรวจเป็นผู้ที่จะให้ความช่วยเหลือแก่

¹⁴Tourist information center, **Tourist Police (Korea)** [Online], available URL: https://english.visitkorea.or.kr/enu/TRV/TV_ENG_3_3.jsp, 2019 (August, 22).

¹⁵Royal Malaysia Police, **Tourist Police (Malaysia)** [Online], available URL: [https://military.wikia.org/wiki/Tourist_Police_\(Malaysia\)](https://military.wikia.org/wiki/Tourist_Police_(Malaysia)), 2019 (November, 27).

นักท่องเที่ยว และหากมีคดีเกิดขึ้น ตำรวจท่องเที่ยวก็จะดำเนินคดีตามกฎหมายโดยตรง แต่ทั้งนี้ สหราชอาณาจักรนั้น มีการออกกฎหมายขึ้นมาเพื่อคุ้มครองนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแบบกรุ๊ปทัวร์ ที่ทำการซื้อขายการนำเที่ยวมาโดยเฉพาะ โดยมีการกำหนดควบคุมเนื้อหาของการโฆษณาการนำเที่ยวที่เสนอขาย (Brochure) และในกรณีผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกการขายการนำเที่ยวช่วงหลังจากเดินทาง หากผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวไม่สามารถจัดให้มีบริการอันเป็นสาระสำคัญตามที่ตกลงไว้ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวต้องจัดหาบริการทดแทนที่เหมาะสมโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจากนักท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากความแตกต่างของบริการที่จัดหาทดแทน แต่หากผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวไม่สามารถจัดหาบริการมาได้โดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวต้องจัดให้มีการขนส่งนักท่องเที่ยวเดินทางกลับมายังสถานที่ออกเดินทาง โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมและต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่นักท่องเที่ยวด้วย¹⁶ ซึ่งแม้จะถือเป็นการคุ้มครองในทางแพ่ง แต่ก็ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความคุ้มครองอย่างเหมาะสม

5. ประเด็นปัญหากฎหมายเกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยว

ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยว ทั้งนี้จากบทบัญญัติของกฎหมายภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยวและของหน่วยงานตำรวจเฉพาะทางอื่น และมาตรการทางกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยวและที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตำรวจท่องเที่ยวนั้น ปรากฏว่ามีปัญหาและข้อขัดข้องบางประการ ดังนี้

5.1 ปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยว

การไม่มีอำนาจสอบสวนของกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวนั้น เชื่อว่าจะไม่มีการให้อำนาจสอบสวนไว้ตั้งแต่ต้น แต่เนื่องจากการออกระเบียบจำกัดอำนาจสอบสวนด้วยสำนักงานตำรวจแห่งชาติเอง เริ่มต้นมีการตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ที่สำคัญของกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวไว้ โดยไม่ได้มีการจำกัดในเรื่องอำนาจสอบสวน และเหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือเนื่องจากในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้มีปริมาณนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเพื่อให้การดูแลรักษาความปลอดภัยการให้บริการการให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวเป็นไป

¹⁶Package Travel, Package Holidays and Package Tours Regulation 1992.

อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรยกฐานะเป็นกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

แต่ต่อมา มีการออกกฎหมายลำดับรองขึ้นมารองรับการจัดตั้งกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2560 กำหนดโครงสร้างให้กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว โดยไม่ได้รองรับในส่วนงานสอบสวนไว้ และที่สำคัญ คือ การออกระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2560 ขึ้นมาจำกัดอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยวโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติเอง เนื่องจากระเบียบดังกล่าวกำหนดให้แต่ละกองกำกับการ แบ่งออกเป็น “งานสืบสวน” และ “สถานีตำรวจท่องเที่ยว” โดยไม่มีการกำหนดถึงงานสอบสวนไว้ ทำให้กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวไร้อำนาจสอบสวน

ดังนั้น เมื่อมีคดีอาญาที่กระทบต่อการท่องเที่ยวหรือนักท่องเที่ยว ตำรวจท่องเที่ยวไม่มีอำนาจรับคำร้องทุกข์ ได้แก่ ช่วยเหลือในเบื้องต้น สืบสวน จับกุม แล้วพานักท่องเที่ยวไปแจ้งความกับพนักงานสอบสวนท้องที่ ทำให้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการตั้งตำรวจท่องเที่ยวขึ้นเพื่อเป็นตำรวจเฉพาะทางให้ทำหน้าที่ดูแลนักท่องเที่ยวโดยตรง ประกอบกับความพร้อมในด้านภาษาและความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเฉพาะ อันได้แก่ พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ที่ตำรวจท่องเที่ยวมีความเชี่ยวชาญชำนาญเฉพาะด้าน ทำให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นไปอย่างไม่เป็นระบบ ลำช้า ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร รวมถึงไม่ถึงเป็นการปฏิรูปประเทศในด้านกระบวนการยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพและไม่เป็นการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ การกิจของตำรวจให้เหมาะสมตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้

อีกทั้งในปัจจุบันมีการทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ว่าด้วยความร่วมมือในการพัฒนาระบบงานยุติธรรมและกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของนักท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้มีการจัดตั้ง “กลุ่มงานคดีท่องเที่ยว” ขึ้นในศาลยุติธรรม รองรับคดีข้อพิพาททางแพ่งกรณีที่นักท่องเที่ยวเป็นคู่กรณี คดีผู้บริโภคอันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าและบริการนักท่องเที่ยว และคดีอาญาที่นักท่องเที่ยวตกเป็นผู้เสียหายหรือเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย¹⁷ อันเป็นการรองรับคดีที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยวไว้อยู่แล้ว ซึ่งทำให้คดีได้รับการพิจารณาโดยเร็ว แต่กลับเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

¹⁷ ฌนาธิป ทองรวีวงศ์, กฎหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยว (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2558), หน้า 107-109.

เองที่ยังมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ที่ไม่เหมาะสม แทนที่จะกำหนดให้ตำรวจท่องเที่ยวซึ่งเป็นตำรวจเฉพาะทางเป็นผู้มีอำนาจสอบสวนเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีประสิทธิภาพทั้งระบบและทำให้คดีได้รับการพิจารณาโดยเร็ว

ทั้งนี้เมื่อเทียบกับตำรวจเฉพาะทางของประเทศไทยเอง เช่น กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี หรือ บก.ปอท. มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนการกระทำผิดที่มีโทษทางอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีทั่วราชอาณาจักร กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หรือ บก.ปอส. มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนการกระทำผิดที่มีโทษทางอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจทั่วราชอาณาจักร หรือกองบังคับการปราบปรามหรือ บก.ป. มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนการกระทำผิดที่มีโทษทางอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ผู้มีอิทธิพล มื้อปิ่นรับจ้าง อาวุธสงคราม และความผิดเกี่ยวกับการก่อความไม่สงบสุขแก่ประชาชนทั่วราชอาณาจักร จะเห็นได้ว่า แต่ละหน่วยตั้งขึ้นเป็นตำรวจเฉพาะทางในด้านที่แตกต่างกันออกไป แต่แม้จะมีฐานะเพียงระดับกองบังคับการ แต่ก็มีทั้งอำนาจสืบสวนและอำนาจสอบสวนต่างจากตำรวจท่องเที่ยวที่ตั้งขึ้นเพื่อเป็นตำรวจเฉพาะทางที่ดูแลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว แต่กลับไม่มีการกำหนดถึงอำนาจสอบสวนไว้แต่อย่างใดและอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ซึ่งในทางปฏิบัติและตามนโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้ให้ทางตำรวจท่องเที่ยวทำหน้าที่กวดขันตรวจสอบในส่วนนี้ แต่กลับไม่ได้ให้อำนาจแก่ตำรวจท่องเที่ยวไว้โดยตรง ทั้งอำนาจในการตรวจสอบและอำนาจในการสอบสวน

จากการศึกษาหากพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า หากจะจัดตั้งตำรวจท่องเที่ยวขึ้นเป็นถึงระดับกองบัญชาการ แต่ทำหน้าที่เพียงในเชิงรับนั้นเป็นการไม่เหมาะสม ไม่คุ้มประโยชน์ ดังนั้นเมื่อตำรวจท่องเที่ยวมีความใกล้ชิดกับนักท่องเที่ยว และเชี่ยวชาญในเรื่องเฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์แล้ว ก็ควรมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ให้เป็นไปในลักษณะเดียวกับกองบังคับการเฉพาะทางที่สังกัดอยู่ในกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง อาทิ กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และกองบังคับการปราบปรามที่มีอำนาจครอบคลุมทั้งด้านการบริการและด้านการสืบสวนสอบสวนเพื่อให้พนักงานท่องเที่ยวซึ่งมีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาการทำงานในประเทศไทย ปัญหาเรื่องของการสื่อสารได้รับการดูแลที่รวดเร็ว เป็นระบบ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่และประเภทคดีที่กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวจะมีอำนาจดำเนินการให้เหมาะสม โดยให้มีอำนาจสอบสวนเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหรือกระทบต่อนักท่องเที่ยว และความผิดตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์เท่านั้น มิใช่จะมีอำนาจสอบสวนในทุกกรณี

5.2 ปัญหาเกี่ยวกับประเภทคดีที่อยู่ในอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยว

หากมีการเสนอแก้ไขกฎหมายโดยกำหนดให้กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวมีอำนาจสอบสวนและมีพนักงานสอบสวนแล้ว สิ่งที่สำคัญและจำเป็นที่ต้องพิจารณาต่อมา คือ การกำหนดประเภทคดีที่อยู่ในอำนาจสอบสวนของกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวว่าควรจะมีอำนาจสอบสวนในคดีประเภทใดบ้าง เพื่อมิให้ซ้ำซ้อนกับพนักงานสอบสวนท้องที่และเป็นประเภทคดีที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว ปัจจุบันมีการกำหนดประเภทคดีที่ตำรวจท่องเที่ยวรับผิดชอบไว้ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 มาตรา 7 ประกอบระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2560 ข้อ 6 คือ คดีที่เป็นความผิดอาญาในกรณีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยวหรือเพื่อการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในกรณีที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและในกรณีความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องโดยมีกองกำกับการควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ รับผิดชอบในการควบคุม สืบสวน ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ทั่วราชอาณาจักร

กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวจะดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ในการให้ความช่วยเหลือ อำนาจความสะดวก สืบสวนการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ตามจับกุมผู้กระทำความผิดในกรณีที่นักท่องเที่ยวเป็นผู้เสียหายหรือเป็นผู้ต้องหา และดำเนินการส่งตัวผู้ต้องหาต่อพนักงานสอบสวนท้องที่เพื่อดำเนินการสอบสวนตามกฎหมายต่อไป หากเป็นกรณีของนักท่องเที่ยวชาวไทยจะดำเนินการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือในเบื้องต้น แต่ทั้งนี้จะถือเป็นกรณีที่อยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของสถานีตำรวจท้องที่เนื่องจากตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดนั้น ตำรวจท่องเที่ยวดูแลเฉพาะกรณีผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยวหรือเพื่อการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือในกรณีที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและในกรณีความผิดอื่นที่เกี่ยวข้อง

เทียบกับตำรวจท่องเที่ยวของสาธารณรัฐเกาหลี มีการกำหนดประเภทคดีที่เป็นการเอาผิดเอาเปรียบนักท่องเที่ยวหรือมีลักษณะผิดกฎหมาย คดีที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของมัคคุเทศก์ คดีของการคิดราคาสินค้าที่แพงเกินจริง คดีที่เกิดจากรับจ้างเรียกราคาเกินจริงและคดีที่มีการ

กระทำความผิดทางอาญาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ในส่วนของตำรวจท่องเที่ยวของสหพันธรัฐมาเลเซีย มีการกำหนดประเภทคดีที่เป็นกระทำความผิดที่กระทำต่อนักท่องเที่ยว และในคดีที่เกี่ยวกับการตรวจสอบควบคุมและดูแลกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว โรงแรม สายการบิน กลุ่มรถบัสและแท็กซี่ ไม่ให้เอารัดเอาเปรียบหรือนักท่องเที่ยว

เทียบกับตำรวจเฉพาะทางของประเทศไทยเอง ไม่ว่าจะเป็นกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี หรือกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หรือกองบังคับการปราบปราม ต่างก็มีการกำหนดประเภทคดีตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยงาน โดยคุ้มครองรวมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

โดยสรุปประเภทคดีที่กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีรับผิดชอบ ได้แก่ ความผิดที่มีโทษทางอาญาที่เกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ที่มุ่งกระทำความผิดเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ตกเป็นเป้าหมายของการกระทำความผิด หรือที่ใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือหลักในการกระทำความผิด หรือที่เกี่ยวกับการนำเข้าหรือเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ที่ระบุว่าเป็นความผิดในกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์หรือการกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และความผิดอื่นที่เกี่ยวข้อง

กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้น ก็ดูแลคดีประเภทที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางอาญาด้านงานภาษีทุกประเภท การงานการธนาคารทุกประเภท การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาและความผิดที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาจะเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติหากมีการกระทำความผิดในราชอาณาจักร

กองบังคับการปราบปรามดูแลคดีที่เป็นความผิดทางอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ผู้มีอิทธิพล มือปืนรับจ้าง อาวุธสงคราม และความผิดที่มีโทษทางอาญาอันเกี่ยวกับการก่อความไม่สงบสุข แก่ประชาชนที่ต้องใช้กำลังปฏิบัติการเสริมเป็นจำนวนมาก สนับสนุนการป้องกันปราบปราม การจลาจลและควบคุมฝูงชน ระวังเหตุฉุกเฉิน ปราบปรามการก่อการร้าย การก่อวินาศกรรมทั่วราชอาณาจักร การจับกุมคนร้ายที่มีอาวุธร้ายแรง การรักษาความมั่นคงภายในและรักษาความสงบเรียบร้อย รวมทั้งการปฏิบัติงานร่วมหรือช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจท่องเที่ยวหรือหน่วยงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ตัวอย่างประเภทคดีดังต่อไปนี้ เป็นคดีที่เกิดขึ้นจริงที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ในด้านกระบวนการยุติธรรมของไทย ที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย และคดีที่ทำให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจแก่ประเทศไทย อาทิ

“คดีทัวร์ศูนย์เหรียญ” ซึ่งเป็นการนำนักท่องเที่ยวเข้ามาโดยที่นักท่องเที่ยวไม่มีค่าบริการหรือเป็นการที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในประเทศไทย โดยซื้อแพ็คเกจทัวร์จากประเทศของตนเองในราคาที่ต่ำกว่าต้นทุน ก่อนที่บริษัททัวร์เหล่านั้นจะส่งลูกค้าทัวร์ทั้งกรุ๊ปมาให้ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในประเทศไทยโดยที่ไม่ต้องจ่ายค่าทัวร์ แต่จะอาศัยการพานักท่องเที่ยวตระเวนซื้อของราคาแพงเกินความเป็นจริงอย่างมากหรือของไม่มีคุณภาพ รวมถึงการไปท่องเที่ยวดูโชว์ต่างๆ เพื่อเอากำไร เอาเปอร์เซ็นต์จากการที่นักท่องเที่ยวซื้อสินค้าตามร้านค้าต่างๆ ที่มีการตกลงกันไว้ล่วงหน้า หากนักท่องเที่ยวไม่ยอมจ่ายหรือจ่ายน้อย มักคุกคามจะใช้วิธีการหลอกลวงโฆษณาชวนเชื่อหรือบังคับขู่ขู่

“คดีแสร้งรักออนไลน์หรือโรมแมนซ์สแกม” เริ่มต้นจากการที่คนร้ายหาทางติดต่อเป้าหมายหรือผู้เสียหายโดยใช้ช่องทางโซเชียลมีเดีย โดยคนร้ายจะใช้โปรไฟล์รูปผู้ชายหรือผู้หญิงชาวต่างชาติหน้าตาดี พร้อมกับระบุข้อมูลประกอบอาชีพการงานที่มั่นคง เงินเดือนสูง และทำการหลอกล่อ ติดต่อกันผ่านทาง การคุยทางข้อความออนไลน์ แล้วทำการหลอกลวง เช่น อ้างว่ามีผู้ส่งพัสดุมาให้จากต่างประเทศเป็นสิ่งของที่ราคาแพง แต่ทั้งนี้ผู้รับต้องจ่ายเงินค่าภาษีก่อน จำนวนตั้งแต่หลักหมื่นถึงหลักแสนบาท ผู้เสียหายหลายรายที่หลงเชื่อและทำการโอนเงิน เป็นคดีที่มีมูลค่าความเสียหายจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับการที่คนร้ายมักแอบแฝงเข้ามาในลักษณะของนักท่องเที่ยวเพื่อเข้ามาประกอบอาชญากรรม เป็นคดีประเภทหนึ่งในปัจจุบันทางตำรวจท่องเที่ยวทำการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิด

“แก๊งมิจฉาชีพรถตุ๊กตุ๊กหน้าวัดพระแก้วหรือวัดโพธิ์” เป็นพวกมิจฉาชีพที่ก่อความเสียหายให้แก่การท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ทำการหลอกลวงนักท่องเที่ยวโดยการให้หน้าม้าเข้าไปหานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเพื่อจะเข้าไปเที่ยวชมวัดพระแก้วหรือวัดโพธิ์ โดยการบอกกับนักท่องเที่ยวว่า วัดพระแก้วหรือวัดโพธิ์นั้นปิดไม่สามารถเข้าได้ เนื่องจากเหตุผลต่างๆ เพื่อนำไปสู่การจูงใจชวนชาวต่างชาติเหล่านี้ไปเที่ยวสถานที่อื่นที่พวกมิจฉาชีพมีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้ประกอบการ เมื่อนักท่องเที่ยวหลงเชื่อก็จะให้ทางคนขับรถตุ๊กๆ ซึ่งเป็นพวกมิจฉาชีพเช่นเดียวกันรับเข้ามารับนักท่องเที่ยวเพื่อพานักท่องเที่ยวไปเที่ยวชมรอบเมือง แล้วสุดท้ายก็พานักท่องเที่ยวไปยังร้านค้า ร้านขายเพชรพลอย ร้านตัดชุดสูท และร้านขายของต่างๆ ที่คิดราคาเกินความเป็นจริง รวมถึงบางร้านมีการแอบอ้างสร้างเรื่องบอกกับทางนักท่องเที่ยวว่า ร้านค้านี้เป็นร้านที่รัฐบาลมีส่วนรู้เห็น ยังคงมีการหลอกลวงนักท่องเที่ยวในลักษณะนี้อย่างต่อเนื่อง และทางเราเองก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเรื่องนี้ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวไทยเป็นอย่างมาก เป็นต้น

จากกรณีศึกษาข้างต้น แม้เป็นตัวอย่างเพียงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับความเป็นจริงของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จะเห็นได้ว่า การกำหนดประเภทคดีที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตำรวจท่องเที่ยว นั้น ระบุถึงเฉพาะประเภทคดีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวในกรณีที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและในกรณีความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ไม่ได้รวมถึงกรณีของนักท่องเที่ยวชาวไทย ทั้งๆ ที่การกระทำความผิดที่กระทบต่อการท่องเที่ยว นั้น เกิดได้ทั้งกับนักท่องเที่ยวชาวไทยหรือต่างด้าว ประกอบกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ต้องมีการปิดประเทศไม่ให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาในประเทศไทย รายได้จากการท่องเที่ยวจึงต้องกระตุ้นจากชาวไทยท่องเที่ยวในประเทศกันเอง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำหนดประเภทคดีให้ตำรวจท่องเที่ยวมีอำนาจหน้าที่ดูแลรวมถึงนักท่องเที่ยวชาวไทยด้วย มิใช่เพียงแต่นักท่องเที่ยวต่างชาติเท่านั้น และตำรวจท่องเที่ยวควรมีอำนาจสอบสวนเฉพาะประเภทคดีที่มีความผิดทางอาญาที่เป็นการเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว คดีที่เป็นการฉ้อโกงนักท่องเที่ยว คดีของการคิดราคาสินค้าที่แพงเกินจริง คดีที่เกิดจากกลุ่มรถรับจ้างสาธารณะและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว คดีที่เกิดจากการกระทำความผิดของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

5.3 ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดเขตพื้นที่ความรับผิดชอบอำนาจสอบสวนของตำรวจท่องเที่ยว

เนื่องจากตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในปัจจุบัน ได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนท้องที่ไว้เมื่อมีคดีอาญาเกิดขึ้น ให้พนักงานสอบสวนสอบสวนท้องที่ใดที่มีอำนาจสอบสวนคดีหรือพนักงานสอบสวนท้องที่ใดมีอำนาจในการสรุปสำนวนความเห็นส่งพนักงานอัยการ หากการสอบสวนทำโดยพนักงานสอบสวนที่ไม่มีอำนาจหรือมีการสรุปสำนวนความเห็นส่งพนักงานอัยการโดยพนักงานสอบสวนที่ไม่มีอำนาจ การสอบสวนก็จะไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น หากกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวมีอำนาจสอบสวนแล้ว การกำหนดเขตพื้นที่ความรับผิดชอบอำนาจสอบสวนจึงเป็นเรื่องสำคัญ ที่จะส่งผลต่อการกำหนดว่าใครจะเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้เพื่อให้การสอบสวนชอบด้วยกฎหมาย และการแบ่งเขตพื้นที่ความรับผิดชอบอำนาจสอบสวนที่ชัดเจนก็เพื่อประโยชน์ในทางปฏิบัติด้วยเช่นกัน พนักงานสอบสวนจะได้ไม่สับสนและไม่มีการเกี่ยงคดีความรับผิดชอบกันเกิดขึ้น

การจัดโครงสร้างกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวในปัจจุบันเป็นไปตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2560 ข้อ 6 และประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่อง การกำหนดหน่วยงานและเขตอำนาจ

การรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของส่วนราชการ (ฉบับที่ 16) พ.ศ.2560 ซึ่งมีการกำหนดเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองไว้อย่างครอบคลุมทั่วราชอาณาจักร แต่ไม่รวมถึงอำนาจสอบสวน เนื่องจากตำรวจท้องที่ยังไร้อำนาจสอบสวน

กล่าวโดยสรุป คือ กองบัญชาการตำรวจท้องที่ยาว มีเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองทั่วราชอาณาจักร

กองบังคับการตำรวจท้องที่ 1 รับผิดชอบภายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑล ส่วนบน และภาคตะวันออก

กองบังคับการตำรวจท้องที่ 2 รับผิดชอบภายในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ

กองบังคับการตำรวจท้องที่ 3 รับผิดชอบภายในเขตพื้นที่ภาคตะวันตกและภาคใต้ และส่วนที่สำคัญอีกส่วน คือ กองกำกับการควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ มีเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองทั่วราชอาณาจักร

เทียบกับตำรวจเฉพาะทางของประเทศไทยเอง เช่น กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี นั้น มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ครอบคลุมทั่วราชอาณาจักร แต่แบ่งหน้าที่ประเภทคดีที่รับผิดชอบต่างกันไปในแต่ละกองกำกับ

หรือกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ แบ่งประเภทคดีที่รับผิดชอบต่างกันไปในแต่ละกองกำกับและแต่ละกองกำกับมีเขตพื้นที่รับผิดชอบที่ต่างกันไป แต่ทั้งหน่วยงานก็ครอบคลุมทั่วราชอาณาจักร

ส่วนกองบังคับการปราบปรามที่กำหนดให้ทุกกองกำกับการมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกัน แต่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบที่แตกต่างกันไป เหมือนกับตำรวจท้องที่ยาวที่กำหนดอำนาจหน้าที่เหมือนกันทุกกองบังคับการ แต่มีการกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบที่แตกต่างกันไป

จากการศึกษาพบว่า หากตำรวจท้องที่ยาวมีอำนาจสอบสวนแล้ว ก็ต้องมีการจัดตั้งกองกำกับการสืบสวนสอบสวนขึ้นมา ดังเช่นที่เคยมีการจัดตั้งกองกำกับการควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์เพื่อดูแลในเรื่องของธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์โดยตรง และมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละกองบังคับการให้มีอำนาจสอบสวน รวมถึงการพิจารณาการจัดให้มีพนักงานสอบสวนในแต่ละสถานีตำรวจท้องที่ยาว ในแต่ละกองกำกับการ เพื่อหากมีเหตุเกิดในพื้นที่ใดก็จะได้มีพนักงานสอบสวนที่สามารถดำเนินการได้ทันที เพื่อจะได้ครอบคลุม เพื่อความรวดเร็ว ให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทำให้คดีที่เกิดขึ้นได้รับการดำเนินคดีโดยตำรวจเฉพาะทางที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการท่องเที่ยว หรือในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์มากกว่าทางตำรวจท้องที่

5.4 ปัญหาเรื่องอำนาจในการตรวจสอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

ตำรวจท่องเที่ยวยังมีหน้าที่สำคัญอีกประการในการดูแลปราบปรามการกระทำความผิดที่เกิดจากผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ ตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551

จากการศึกษาพบว่า ตำรวจท่องเที่ยวไม่ถือเป็นนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามนิยามของพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 จึงไม่มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 ที่จะใช้อำนาจเรียกให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่มัคคุเทศก์หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อตรวจสอบ ทำให้เกิดปัญหาในการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของธุรกิจนำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ และนักท่องเที่ยวไม่ได้รับการคุ้มครองดูแลเท่าที่ควร

จากการขอความร่วมมือจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมการท่องเที่ยว ขอให้ทางตำรวจท่องเที่ยวตรวจสอบผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ทำให้ในทางปฏิบัติปัจจุบันตำรวจท่องเที่ยวได้ทำการตรวจสอบมัคคุเทศก์ทุกรายที่พบว่า กระทำถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ และพบใบสั่งงานมัคคุเทศก์หรือไม่ นำเที่ยวตรงตามรายการนำเที่ยวหรือไม่ โดยตำรวจท่องเที่ยวเริ่มตรวจสอบตั้งแต่ที่มัคคุเทศก์เริ่มรับนักท่องเที่ยวออกจากสนามบินเพื่อจะเดินทางออกไปท่องเที่ยวตามรายการนำเที่ยว โดยในการตรวจสอบใบสั่งงานมัคคุเทศก์ของตำรวจท่องเที่ยวในขั้นนี้จะเป็นการขอความร่วมมือกับทางมัคคุเทศก์ให้เข้ามายื่นเอกสารกับทางตำรวจท่องเที่ยวเพื่อตรวจสอบว่าถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ และเมื่อมีการนำเที่ยวแล้วตำรวจท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวจะทำการตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อเป็นการป้องปรามการลักลอบทำหน้าที่มัคคุเทศก์เถื่อนหรือโดยผู้ที่ไม่ใช่ใบอนุญาตมัคคุเทศก์ แต่ในการตรวจสอบนี้เป็นเพียงการขอความร่วมมือไม่ได้มีการกำหนดกฎหมายให้อำนาจตำรวจท่องเที่ยวไว้โดยตรง ทั้งๆ ที่ในทางปฏิบัติมีการสั่งการให้ทำการตรวจสอบ และตามโครงสร้างของตำรวจท่องเที่ยวก็มีกองกำกับการควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ที่เหมาะสมและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านรองรับไว้อยู่แล้ว

รวมถึงการเปลี่ยนแปลงรายการนำเที่ยว ที่กฎหมายไทยยังไม่คุ้มครองนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของสหราชอาณาจักร Package Travel, Package Holidays and Package Tours Regulation 1992 กรณีมีการเปลี่ยนแปลงรายการนำเที่ยวช่วงหลังจากเดินทาง ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องจัดหาบริการทดแทนที่เหมาะสมโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจากนักท่องเที่ยวและชดเชยค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากความแตกต่างของบริการที่จัดหาทดแทน แต่หากไม่สามารถจัดหาบริการมาได้โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องจัดให้มีการขนส่งนักท่องเที่ยวเดินทางกลับมายังสถานที่ออกเดินทางโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมและต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่นักท่องเที่ยวด้วย อันเป็นการคุ้มครองนักท่องเที่ยวที่เหมาะสม แม้กฎหมายของไทยจะมีการ

กำหนดไว้ว่าหากมีการเปลี่ยนแปลงรายการนำเที่ยวในระหว่างการเดินทางนำเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวจะเปลี่ยนแปลงรายการนำเที่ยวไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากนักท่องเที่ยวหรือเป็นเหตุสุดวิสัย การเปลี่ยนแปลงรายการนำเที่ยวดังกล่าว ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องจ่ายเงินค่าบริการคืนให้แก่นักท่องเที่ยวตามสัดส่วน เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเปลี่ยนแปลงรายการนั้น ทำให้ตนมีค่าใช้จ่ายเท่าหรือสูงกว่าเดิม แม้จะมีการให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องจ่ายเงินค่าบริการคืน แต่เป็นสถานการณ์ที่นักท่องเที่ยวเสียเปรียบเนื่องจากมีโอกาสในการต่อรองที่น้อยกว่า มีความรู้สึกไม่ปลอดภัยและรู้สึกกังวลหากมีการเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกรายการนำเที่ยวในขณะที่อยู่ห่างไกลจากตัวเมืองที่จะสามารถเปลี่ยนยานพาหนะหรือหาทางกลับเข้าสู่ตัวเมืองได้ ก็เป็นหนึ่งในเหตุผลที่ทางนักท่องเที่ยวก็ต้องเลือกที่จะจ่ายอมในการขอเปลี่ยนแปลงรายการนำเที่ยวของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวจะไม่ทราบข้อมูลหรือหาทางในการเดินทางกลับหรือต่อรองในสถานการณ์ที่เป็นรอง ซึ่งต่างจากกฎหมายของประเทศอังกฤษที่จัดให้มีการขนส่งนักท่องเที่ยวเดินทางกลับมายังสถานที่ออกเดินทางโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมและต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่นักท่องเที่ยวด้วย อันเป็นการให้อำนาจต่อรองแก่ทางนักท่องเที่ยว อันเป็นทางเลือกหนึ่งของนักท่องเที่ยวได้และแม้จะเป็นเรื่องในทางแพ่งแต่ก็มี “กลุ่มงานคดีท่องเที่ยว” ในศาลยุติธรรมรองรับคดีข้อพิพาททางแพ่งกรณีที่นักท่องเที่ยวเป็นคู่กรณีไว้อยู่แล้ว ทำให้เกิดความรวดเร็วในการดำเนินคดี แม้ตำรวจท่องเที่ยวจะไม่มีอำนาจหน้าที่ในคดีทางแพ่ง แต่ก็ยังเป็นช่องทางในการแนะนำแก่นักท่องเที่ยวในการจะใช้สิทธิของตนต่อไป

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 แก้ไขโครงสร้างกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว โดยการเพิ่ม “กองกำกับการสืบสวนสอบสวนขึ้นเป็นข้อ (ฉ)” ในข้อ 6 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2560

จากเดิม

ข้อ 6 “ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (13/1) ของข้อ 2 แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2552

(13/1) กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวแบ่งเป็นดังต่อไปนี้

(ข) - (ง) กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 1 – 3 แต่ละกองบังคับการ ประกอบด้วย

(1) ฝ่ายอำนวยการ

(2) - (4) กองกำกับการ 1-3

(5) ศูนย์รับแจ้งเหตุและปฏิบัติการควบคุมสั่งการให้มีเฉพาะกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 1

(จ) กองกำกับการควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์”

โดยแก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 6 “ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (13/1) ของข้อ 2 แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552

(13/1) กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวแบ่งเป็นดังต่อไปนี้

(ข) - (ง) กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 1 – 3 แต่ละกองบังคับการ ประกอบด้วย

(1) ฝ่ายอำนวยการ

(2) - (4) กองกำกับการ 1-3

(5) ศูนย์รับแจ้งเหตุและปฏิบัติการควบคุมสั่งการให้มีเฉพาะกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 1

(จ) กองกำกับการควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

(ฉ) กองกำกับการสืบสวนสอบสวน”

6.2 แก้ไขอำนาจหน้าที่ของกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวโดยเพิ่มอำนาจหน้าที่ของกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 1 กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 2 กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 3 กองกำกับการควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ให้มีอำนาจสืบสวนสอบสวนและกำหนดอำนาจหน้าที่ของกองกำกับการสืบสวนสอบสวนเพิ่มขึ้นมาใหม่ โดยการแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2560 ในข้อ 13

จากเดิม

ข้อ 13 “ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (12/1) ของ 2. กองบัญชาการของข้อ 3 แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2552

(12/1) กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว

(ข) - (ง) กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 1 – 3 แต่ละหน่วยงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

2) ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาทั่วราชอาณาจักรตามที่ได้รับมอบหมาย ทั้งในกรณีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยว

หรือเพื่อการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในกรณีที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และในกรณีความผิดอื่นที่เกี่ยวข้อง”

(จ) กองกำกับการควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1) ควบคุมป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ทั่วราชอาณาจักร

2) ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นเกี่ยวกับความผิดทางอาญาทั่วราชอาณาจักร ทั้งในกรณีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยวหรือเพื่อการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในกรณีที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและในกรณีความผิดอื่นที่เกี่ยวข้อง

แก้ไขโดยให้เพิ่มข้อความในข้อ 13 ดังนี้

ข้อ 13 “ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (12/1) ของ 2. กองบัญชาการของข้อ 3 แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552

(12/1) กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว

(ข) - (ง) กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 1 – 3 แต่ละหน่วยงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

2) ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม สืบสวนสอบสวน ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่น อันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาทั่วราชอาณาจักรตามที่ได้รับมอบหมาย ทั้งในกรณีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยวหรือเพื่อการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในกรณีที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและในกรณีความผิดอื่นที่เกี่ยวข้อง

(จ) กองกำกับการควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) ควบคุมสืบสวนสอบสวน ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ทั่วราชอาณาจักร

2) ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาทั่วราชอาณาจักรทั้งในกรณีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยวหรือเพื่อการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในกรณีที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและในกรณีความผิดอื่นที่เกี่ยวข้อง

(ฉ) กองกำกับการสืบสวนสอบสวนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) สืบสวนสอบสวนการกระทำผิดที่มีโทษทางอาญา ทั้งในกรณีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยวหรือเพื่อการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในกรณีที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การทำความผิดเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์และในกรณีความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกับความผิดใดๆ เกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั่วราชอาณาจักร

2) ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่น อันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาทั่วราชอาณาจักร ทั้งในกรณีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยวหรือเพื่อการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในกรณีที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและในกรณีความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกับความผิดใดๆ เกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

3) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย”

6.3 ในส่วนของการแก้ไขประกาศที่ตำรวจท่องเที่ยวควรมีอำนาจหน้าที่ โดยการแก้ไขพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2560 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2560 และระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2560 โดยกำหนดให้ตำรวจท่องเที่ยวมีอำนาจหน้าที่ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม สืบสวนสอบสวน ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาทั่วราชอาณาจักรตามที่ได้รับมอบหมาย ทั้งในกรณีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนไทย หรือกรณีผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยวหรือเพื่อการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในกรณีที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและในกรณีความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกับความผิดใดๆ เกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงกรณีที่เป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์และเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของกองกำกับการสืบสวนสอบสวนเป็นอีกหนึ่งหัวข้อ

จากเดิม

มีอำนาจหน้าที่ “ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาทั่วราชอาณาจักรตามที่ได้รับมอบหมาย ทั้งในกรณีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยวหรือเพื่อการอื่น

ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในกรณีที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและในกรณีความผิดอื่นที่เกี่ยวข้อง”

แก้ไขโดยให้เพิ่มข้อความดังนี้

“ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม สืบสวนสอบสวน ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาทั่วราชอาณาจักรตามที่ได้รับมอบหมาย ทั้งในกรณีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนไทย หรือกรณีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยวหรือเพื่อการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในกรณีที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและในกรณีความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกับความผิดใดๆ เกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงกรณีที่เป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์”

6.4 แก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้มีกองกำกับการสืบสวนสอบสวนขึ้น โดยการแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2560 ในข้อ 6 จากเดิม

ข้อ 6 “ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (13/1) ของข้อ 2 แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552

(13/1) กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวแบ่งเป็นดังต่อไปนี้

(ข) - (ง) กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 1 – 3 แต่ละกองบังคับการ ประกอบด้วย

(1) ฝ่ายอำนวยการ

(2) - (4) กองกำกับการ 1 – 3

(5) ศูนย์รับแจ้งเหตุและปฏิบัติการควบคุมสั่งการให้มีเฉพาะกองบังคับ

การตำรวจท่องเที่ยว 1

(จ) กองกำกับการควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์”

แก้ไขโดยให้เพิ่มข้อความในข้อ 6 ดังนี้

ข้อ 6 “ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (13/1) ของข้อ 2 แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552

(13/1) กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวแบ่งเป็นดังต่อไปนี้

(ข)-(ง) กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 1 – 3 แต่ละกองบังคับการ ประกอบด้วย

(1) ฝ่ายอำนวยการ

(2) - (4) กองกำกับการ 1 – 3

(5) ศูนย์รับแจ้งเหตุและปฏิบัติการควบคุมสั่งการให้มีเฉพาะกองบังคับ

การตำรวจท่องเที่ยว 1

(จ) กองกำกับการควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

(ฉ) กองกำกับการสืบสวนสอบสวน”

และกำหนดให้กองกำกับการสืบสวนสอบสวนมีเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองทั่วราชอาณาจักร โดยการแก้ไขเพิ่มเติมประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่อง การกำหนดหน่วยงานและเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของส่วนราชการ (ฉบับที่ 16) พ.ศ.2560 ในส่วนของบัญชีแนบท้ายประกาศ

6.5 เพิ่มนิยามของคำว่า ตำรวจท่องเที่ยว หมายความว่า ข้าราชการตำรวจที่ดำรงตำแหน่งในสังกัดกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจท่องเที่ยวซึ่งผู้อำนวยการแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 มาตรา 4 โดยในส่วนของคำว่า ข้าราชการตำรวจเป็นไปตามที่พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 กำหนดไว้ว่า ข้าราชการตำรวจ หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับการบรรจุแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ โดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมถึงข้าราชการในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการตำรวจโดยได้รับเงินเดือนจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น

โดยในส่วนของข้อกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจท่องเที่ยวในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 มาตรา 76 กำหนดให้ตำรวจท่องเที่ยวมีอำนาจเข้าไปในยานพาหนะที่นักท่องเที่ยวใช้เดินทาง เพื่อตรวจสอบให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ เรียกให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว ตัวแทนหรือลูกจ้าง มัคคุเทศก์ หรือผู้นำเที่ยวมาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยว หรือการปฏิบัติหน้าที่มัคคุเทศก์หรือผู้นำเที่ยว แล้วแต่กรณี หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อตรวจสอบและการใช้อำนาจของนายทะเบียนหรือตำรวจท่องเที่ยวหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเกินสมควร

จากเดิม

มาตรา 4 “นายทะเบียน หมายความว่า นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กลางหรือนายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์สาขา แล้วแต่กรณี

พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า ผู้ซึ่งผู้อำนวยการแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้”

แก้ไขโดยให้เพิ่มข้อความใน มาตรา 4 ดังนี้

มาตรา 4 “นายทะเบียน หมายความว่า นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กลาง หรือนายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์สาขา แล้วแต่กรณี

พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า ผู้ซึ่งผู้อำนวยการแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ตำรวจท่องเที่ยว หมายความว่า ข้าราชการตำรวจที่ดำรงตำแหน่งในสังกัดกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจท่องเที่ยวซึ่งผู้อำนวยการแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้”

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 มาตรา 76

จากเดิม

มาตรา 76 “ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจดังต่อไปนี้

1) นายทะเบียนมีอำนาจเข้าไปในสถานที่ทำการของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในระหว่างเวลาทำการ

2) เข้าไปในยานพาหนะที่นักท่องเที่ยวใช้เดินทาง เพื่อตรวจสอบให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

3) สั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการที่กำหนดเป็นครั้งคราวหรือประจำ ตามแบบ รายละเอียด และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

4) เรียกให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว ตัวแทนหรือลูกจ้าง มัคคุเทศก์ หรือผู้นำเที่ยวมาให้อภัยคำหรือชี้แจงเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยว หรือการปฏิบัติหน้าที่มัคคุเทศก์หรือผู้นำเที่ยวแล้วแต่กรณี หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อตรวจสอบ

โดยนายทะเบียนจะมอบหมายเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติได้และการใช้อำนาจของนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเกินสมควร”

แก้ไขโดยให้เพิ่มข้อความใน มาตรา 76 ดังนี้

มาตรา 76 “ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนหรือตำรวจท่องเที่ยวมีอำนาจดังต่อไปนี้

1) นายทะเบียนมีอำนาจเข้าไปในสถานที่ทำการของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในระหว่างเวลาทำการ

2) นายทะเบียนหรือตำรวจท่องเที่ยวเข้าไปในยานพาหนะที่นักท่องเที่ยวใช้เดินทาง เพื่อตรวจสอบให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

3) นายทะเบียนสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินกิจการที่กำหนดเป็นครั้งคราวหรือประจำ ตามแบบ รายละเอียด และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

4) นายทะเบียนหรือตำรวจท่องเที่ยวเรียกให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว ตัวแทนหรือลูกจ้าง มัคคุเทศก์ หรือผู้นำเที่ยวมาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยว หรือการปฏิบัติหน้าที่มัคคุเทศก์หรือผู้นำเที่ยว แล้วแต่กรณี หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อตรวจสอบ

โดยนายทะเบียนจะมอบหมายเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติก็ได้และการใช้อำนาจของนายทะเบียนหรือตำรวจท่องเที่ยวหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเกินสมควร”

6.6 แกไขในเรื่องการเปลี่ยนแปลงรายการนำเที่ยวในระหว่างการนำเที่ยว โดยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 มาตรา 29

จากเดิม

มาตรา 29 “ในระหว่างการนำเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวจะเปลี่ยนแปลงรายการนำเที่ยวไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากนักท่องเที่ยวหรือเป็นเหตุสุดวิสัย

การเปลี่ยนแปลงรายการนำเที่ยวตามวรรคหนึ่ง ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องจ่ายเงินค่าบริการคืนให้แก่นักท่องเที่ยวตามสัดส่วน เว้นแต่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวจะพิสูจน์ได้ว่าการเปลี่ยนแปลงรายการนั้นทำให้ตนมีค่าใช้จ่ายเท่าหรือสูงกว่าเดิม”

แก้ไขโดยให้เพิ่มความใน มาตรา 29 ดังนี้

มาตรา 29 “ในระหว่างการนำเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวจะเปลี่ยนแปลงรายการนำเที่ยวไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากนักท่องเที่ยวหรือเป็นเหตุสุดวิสัย

การเปลี่ยนแปลงรายการนำเที่ยวตามวรรคหนึ่ง หากผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวไม่สามารถจัดให้มีบริการอันเป็นสาระสำคัญตามที่ตกลงไว้ ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องจัดหาบริการทดแทนที่เหมาะสมโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจากนักท่องเที่ยวและชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อันเกิดจากความแตกต่างของบริการที่จัดหาทดแทน เว้นแต่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวจะพิสูจน์ได้ว่าการเปลี่ยนแปลงรายการนั้น ทำให้ตนมีค่าใช้จ่ายเท่าหรือสูงกว่าเดิม แต่หากผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวไม่สามารถจัดหาบริการมาได้โดยไม่มีเหตุอันสมควรผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องจัดให้มีการขนส่งนักท่องเที่ยวเดินทางกลับมายังสถานที่ออกเดินทางโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมและต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่นักท่องเที่ยวด้วย”

6.7 แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบคณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ว่าด้วยมาตรฐานการประกอบธุรกิจนำเที่ยว และมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ของมัคคุเทศก์ และผู้นำเที่ยวที่พึงปฏิบัติต่อนักท่องเที่ยว และความรับผิดชอบที่มีต่อนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว ตลอดจนค่าตอบแทน หรือความคุ้มครองที่มัคคุเทศก์ และผู้นำเที่ยวจะพึงได้รับจากผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว พ.ศ.2561 ข้อ 4 (10) และข้อ 9

จากเดิม

ข้อ 4 (10) “ให้กำหนดมาตรฐานการประกอบธุรกิจนำเที่ยวไว้ ดังต่อไปนี้

(10) ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องจัดให้มีใบสั่งงานมัคคุเทศก์ (Job Order) เพื่อให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินการ

ใบสั่งงานมัคคุเทศก์ต้องใช้ภาษาไทย โดยจะมีภาษาต่างประเทศกำกับไว้หรือไม่ก็ได้ และอย่างน้อยต้องมีรายการตามที่นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กลาง”

แก้ไขโดยให้เพิ่มข้อความใน ข้อ 4 (10) ดังนี้

ข้อ 4 (10) “ให้กำหนดมาตรฐานการประกอบธุรกิจนำเที่ยวไว้ ดังต่อไปนี้

(10) ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องจัดให้มีใบสั่งงานมัคคุเทศก์ (Job Order) เพื่อให้นายทะเบียนหรือตำรวจท่องเที่ยวหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินการ

ใบสั่งงานมัคคุเทศก์ต้องใช้ภาษาไทย โดยจะมีภาษาต่างประเทศกำกับไว้หรือไม่ก็ได้ และอย่างน้อยต้องมีรายการตามที่นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กลาง”

และข้อ 9 จากเดิม

ข้อ 9 “มัคคุเทศก์ต้องพกใบสั่งงานมัคคุเทศก์ (Job Order) เพื่อแสดงให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบในขณะปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ ใบสั่งงานมัคคุเทศก์ (Job Order) จะแสดงในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้”

แก้ไขโดยให้เพิ่มข้อความใน ข้อ 9 ดังนี้

ข้อ 9 “มัคคุเทศก์ต้องพกใบสั่งงานมัคคุเทศก์ (Job Order) เพื่อแสดงให้นายทะเบียนหรือตำรวจท่องเที่ยวหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบในขณะปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ ใบสั่งงานมัคคุเทศก์ (Job Order) จะแสดงในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้”

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. สถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย ปี 2560 (จำนวนยอดสะสมเบื้องต้น) [Online]. Available URL: https://www.mots.go.th/more_news.php?cid=465&filename=index, 2562 (มีนาคม, 25).
- _____. สรุปรายได้และค่าใช้จ่ายการท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย ปี 2557 [Online]. Available URL: https://www.mots.go.th/more_news.php?cid=482&filename=index, 2560 (เมษายน, 6).
- _____. สรุปรายได้และค่าใช้จ่ายการท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย ปี 2558 [Online]. Available URL: https://www.mots.go.th/more_news.php?cid=480&filename=index, 2560 (เมษายน, 6).
- _____. สรุปรายได้และค่าใช้จ่ายการท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย ปี 2559 [Online]. Available URL: https://www.mots.go.th/more_news.php?cid=436&filename=index, 2560 (เมษายน, 6).
- กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว. รู้จักตำรวจท่องเที่ยว [Online]. Available URL: <https://touristpolice.go.th/%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%A2%E0%B8%97%E0%B8%B1%E0%B8%A8%E0%B8%99%E0%B9%8C-%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%98%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%88/>, 2562 (มีนาคม, 19).
- คณะกรรมการพัฒนาระบบงานตำรวจ กระทรวงยุติธรรม. “รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง ความเป็นไปได้ในการโอนภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ.” นนทบุรี: คณะกรรมการพัฒนาระบบงานตำรวจ กระทรวงยุติธรรม, 2551.
- คณาธิป ทองรวีวงศ์. กฎหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2558.
- ณรงค์ ใจหาญ. หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552.
- นิศา ชัชกุล. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.
- _____. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. ธุรกิจนำเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธรรมสาร จำกัด, 2555.
- ปกป้อง ศรีสนธิ. กฎหมายอาญาชั้นสูง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2559.
- ประธาน วัฒนวาณิชย์. “ระบบความยุติธรรมทางอาญา: แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรมและกระบวนการนิติธรรม.” วารสารนิติศาสตร์ 9, 2 (2520): 154.

พรชัย ชันดี. **ทฤษฎีอาชญาวิทยา: หลักการงานวิจัยและนโยบายประยุกต์**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสุนทรฟิล์ม, 2553.

พิมพ์พรณ สุจารินพงส์. **มัคคุเทศก์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2559.
ศรัณยา วรากุลวิทย์. **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดแวววาวพรินติ้ง, 2558.

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ. **ประวัติกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว** [Online]. Available URL: http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABIN_FOCENTER20/DRAWER086/GENERAL/DATA0000/00000004.HTM, 2561 (มีนาคม, 27).

อุทัย อาทิวะ. **ทฤษฎีอาชญาวิทยากับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. กรุงเทพมหานคร: วี.เจ.พรินติ้ง, 2559.

พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551.

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545.

พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2560.

กฎกระทรวงการอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว พ.ศ.2556.

ประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่อง การกำหนดหน่วยงานและเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของส่วนราชการ (ฉบับที่ 16) พ.ศ.2560.

ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2560.

Package Travel. Package Holidays and Package Tours Regulation 1992.

Indian institute of tourism and travel management. **Study on functioning of tourist police in states/UTs & documentation of best practices**. India: Ministry of tourism.

Tourist information center. **Tourist Police (Korea)** [Online]. Available URL: https://english.visitkorea.or.kr/enu/TRV/TV_ENG_3_3.jsp, 2020 (May, 15).

Royal Malaysia Police. **Tourist Police (Malaysia)** [Online]. Available URL: [https://military.wikia.org/wiki/Tourist_Police_\(Malaysia\)](https://military.wikia.org/wiki/Tourist_Police_(Malaysia)), 2019 (November, 27).